

Kimler kurban keser?

Hüseyin Bey: *‘‘Kimler kurban kesebilir? Fakir kurban kesebilir mi? İki fakir bir araya gelip ortak kurban kesebilirler mi? Őu Őartla tabiî ki: Birisi kurbanın yarı parasını diğerine hîbe ediyor. Kurbanlığı diğeri kendi adına alıyor, kesiyor; etini paylaşıyorlar. Gelecek sene de aynı usûl ile bu defa diğeri berikisine yarı parasını hîbe ediyor ve berikisi kendi adına kesim yapıyor. Böyle kurban caiz olur mu?’’

Bir kimseye kurbanın vacip olması için Őu Őartlar gereklidir:

1- Müslüman olmak.

2- Hür, akıllı ve ergenlik çağına girmiş olmak.

3- Yolcu olmamak, yani ikamet ettięi yerde bulunuyor olmak.

4- Kurban kesmeye muktedir olmak. Yani belirli bir mâlî güce sahip bulunmak.

Bunlardan, bir sıkıntı olmayacaksa yolcu olanlar buldukları yerlerde diledikleri takdirde kurban kesebilirler.

Hür olmayana kurban kesmek vacip değildir. Akıllı olmayan veya ergenlik çağına ulaşmamış olan çocuklar için kurbanın vacip olup olmaması hususunda ise görüş ayrılığı vardır. İmamı Azam ile talebesi İmamı Ebû Yusuf’a göre malı olan çocuk veya malı olan deli kurban kesmekle yükümlüdür. Bunların kurbanlarını velileri keserler. Malikîler ile Hanbelîler de bu görüştedirler.

Fakat İmam Muhammed’e göre kurban kesmek için malı olan kişinin ergen ve reşit olması şarttır. Malı olan çocuğa veya malı olan deliye kurban kesmek vacip olmaz.

Şafiîlere göre de, malı olan çocuk ve malı olan deli kurban kesmekle yükümlü değildir. Kurban kesmekle yükümlü olmak için ergenlik çağında olmak ve akıllı olmak şarttır.

Muktedir olmaya gelince, bu konuda mezhepler farklı tanımlar yapmışlardır. Hanefîlere göre; evinden, giyiminden, ihtiyaç duyduğu eşyalardan ve borçlarından başka ve fazla olarak seksen beş gram altını bulunan veya bu tutarda eşyaya, mala veya paraya sahip olan kişi kurban kesmeye muktedir demektir. Kurban kesmeyi vacip kılan zenginliğin ölçüsü, zekât ve fitır sadakasında aranan zenginlik ölçüsüyle aynıdır. Fakat kurbanda bu malın üzerinden bir yıl geçmesi şart değildir.

Hanbelîlere göre, ödeme imkânına sahip olan kişi, borçla veya taksitle kurban alabiliyorsa bu kişi muktedir demektir. Gerek mal sahibinden borçla veya taksitle, gerekse başka birisinden borç para bularak kurban alıp kesmesi halinde, daha sonra borcunu ödemekte sıkıntı çekmeyecekse kurban kesmekle yükümlü olur. Eğer borcunu ödemekte sıkıntı çekecekse, bu kişi için kurban kesmek bir yükümlülük olmaktan çıkar.

Malikîlere göre, kurbanı verdiği paraya sene içinde zarurî bir sebeple muhtaç olmayan kişi kurban kesmeye muktedir sayılır. Ama sene içinde o paraya muhtaç olacaksa kurban kesmesi şart değildir.

Şafiîlere göre, Kurban Bayramı süresince kendisinin veya geçimlerinden sorumlu olduğu eşinin, çocuklarının ve sair ev halkının ihtiyaçlarından fazla olarak kurban parasını temin edebilen kişi kurbanı muktedir demektir. Kurban parasını temin edemeyen kişi kurban kesmekle yükümlü değildir.

Bu şartları taşımayan kimseler, imkân buldukları takdirde keserlerse vacip sevabı almış olurlar. Kesmezlerse yükümlü olmadıklarından, sorumlu olmazlar. Dolayısıyla fakir Müslüman'a kurban kesmek vacip değildir.

Fakat iki fakir Müslüman bir araya gelirler; biri diğerine kurbanın yarı parasını hibe eder; diğeri bu destekle kendi adına kurban alır ve keser; sonra da etlerini paylaşırlarsa, burada kurban ibadetine ve kurban ruhuna aykırı düşen bir davranıştan söz edilemez. İki Müslüman hayırlarını ve ibadetlerini paylaşmış olurlar. Birisi para hayrı yapmış olur. Diğeri kurban kesmiş olur. Dilerlerse diğeri sene deâ€™yine fakir olmaları şartıyla—dönüşümlü olarak bunu yapabilirler. Fakat bunu bir zorunluluk veya yükümlülük olarak değil; sırf gönüllülük çerçevesinde yapmaları gerekir. Bu yöntemle diğeri seneyi bağlayıcı bir anlaşmaya girmeleri de doğru olmaz.

Kurban kesmek yukarıda izah edildiği ölçüler çerçevesinde muktedir Müslümanlara vaciptir. Muktedir Müslümanların kurban kesmemelerini, dört mezhep de mekruh görmüştür. Muktedir olmayanlar kesmezler ve bundan dolayı günahkâr olmazlar.

Kurban kesmek varlıklı Müslümanlara vaciptir. Varlıklı Müslümanların kurban kesmemelerini, dört mezhep de kerih görmüştür.

Kurban kesmek yerine bedeli verilecekse, yine kurban kesmek şartıyla verilmelidir. Yoksa kurban bedelini sırf para yardımı olarak dağıtmak kurbanın yerini tutmaz. Sadaka ayrı bir ibadettir. Kurban ayrı bir ibadettir. Diğer yandan, kurban ibadeti içinde, "infak" esprisi zaten vardır. Kurban Bayramı gibi bir bayramda fakir fukaraya bolca et infak ederek yüzünü güldürmekle ulaşılan "rahmet" küçümsenmemelidir.

Kurban etini israf etmek "haramdır". Kurban etini israf etmemeli, atmamalı, bozmamalı; gerekli yerlerde ve gerektiği kadar kullanılması için titiz davranmalıdır.

Â

Allah kurban dâhil ibadetlerimizi kabul buyursun. Âmin